



Brede School Prins Maurits

Ondersteuningsplan 2019–2023

Sla je vleugels uit en vlieg.....

Basisschool Prins Maurits, Nijmegen; Ondersteuningsplan(zorg) als integraal onderdeel van het Schoolplan.

Nijmegen, september 2019.

Inge Heutink-Roerink, Marieke Peereboom, Leanne Roerade

Intern begeleiders

Inhoudsopgave

Onze missie/visie: Sla je vleugels uit en vlieg	4
1 Onze visie op ondersteuning	5
1.1 Theoretische uitgangspunten	5
1.2 Praktische implementatie	8
2 Het onderwijs op basisschool Prins Maurits	11
2.1 De sociaal-emotionele ontwikkeling (Gedragstaken)	11
2.1.1 De Vreedzame school	12
2.1.1.1 Doelen	12
2.1.1.2 Basisregels	12
2.1.2 Taken en werkwijze stuurgroep	14
2.1.3 De schoolbrede aanpak vanaf schooljaar 2015/2016	15
2.1.4 Het Pestprotocol	17
2.2 De cognitieve ontwikkeling (Leertaken)	19
2.2.1 De kerndoelen	18
2.2.2 De onderwijsleertijd	20
3 De ondersteuningsroute op basisschool Prins Maurits	21
3.1 Taken en verantwoordelijkheden	21
3.2 Schoolinterne zorg	21
3.2.1 Op groepsniveau	22
3.2.1.1 Klassenmanagement en ondersteuningsniveaus	24
3.2.1.2 Passend onderwijs	26
3.2.1.3 Meerbegaafdheid	29
3.2.2 Op schoolniveau	31
3.3 Schoolnabije ondersteuning	32
4 Rapportage	34

Bijlagen zijn via link in de tekst te openen via de hyperlinks, die zijn opgenomen in de tekst.

SLA JE VLEUGELS UIT EN VLIEG.....

Op de Prins Mauritschool in Zwanenveld leer je je vleugels uit te slaan en vlieg je goed voorbereid je toekomst tegemoet.

Wij realiseren dat door:

Proces- en doelgericht onderwijs te geven, dat opleidt tot een stevige persoonlijkheid en actief burgerschap. *Hoe pak ik mijn taken aan om mijn doel te bereiken?*

Ruimte voor samenwerking te creëren om van en met elkaar te leren. *Zullen we samen informatie zoeken over dit onderwerp? Kun jij me helpen deze som op te lossen?*

Intrinsieke motivatie te bevorderen met behulp van betekenisvol levensecht onderwijs. *We kiezen onderwerpen die dicht bij de belevingswereld van kinderen liggen. We gaan erop uit en maken kinderen nieuwsgierig naar de echte wereld.*

Noodzakelijke vaardigheden voor de toekomst aan te leren. *Hoe gebruik ik veilig sociale media op school en thuis? Hoe vind ik de juiste zoektermen? Hoe breng ik mijn boodschap goed over? Hoe onderzoek mijn vraag? Welke hulpbronnen heb ik beschikbaar?*

Stimulerend onderwijs te verzorgen in de basisvakken EN de creatieve vakken. *Taal, rekenen en lezen heb je nodig in de maatschappij. Creativiteit in denken en doen ook!*

Meer (begaafde) kinderen uitdaging te bieden. *Compacten van de basisstof, verrijking en verdieping aanbieden, groepsdoorbrekende projecten voor ontwikkelingsgelijken, bijv. een project over meten of een eigen onderzoeksvraag uitpluizen. Ambachtelijke projecten voor de echte doeners!*

Aandacht voor een positief pedagogisch klimaat te hebben. *We betrekken kinderen op een positieve manier bij de lessen en we spreken heldere gedragsverwachtingen uit naar kinderen.*

Uniek te mogen zijn en eigenheid van kinderen proactief te onderzoeken en te respecteren. *Kinderen hebben verschillende leerstijlen en onderwijsbehoeften. We betrekken kinderen actief bij het formuleren van hun onderwijsbehoefte. Wat helpt jou om je goed te kunnen concentreren?*

Regels en afspraken als een gezamenlijke verantwoordelijkheid te zien. *Wij willen graag een vreedzame school waar ieder zijn steentje bijdraagt aan een fijn en gestructureerde schoolklimaat.*

In te zoemen op de ontwikkelbaarheid van elk kind. *Wij zijn ervan overtuigd we ons als team steeds blijven ontwikkelen en dat ook kinderen zich blijvend ontwikkelen. We hebben hoge verwachtingen en geven niet op!*

Talent te signaleren en oefening hierin binnen ons brede schoolaanbod te stimuleren. *We geven kinderen de kans hun talenten, kennis en vaardigheden te presenteren in gezamenlijke vieringen. We bieden een breed (naschools) aanbod waarin de talenten van kinderen kunnen worden uitgebouwd.*

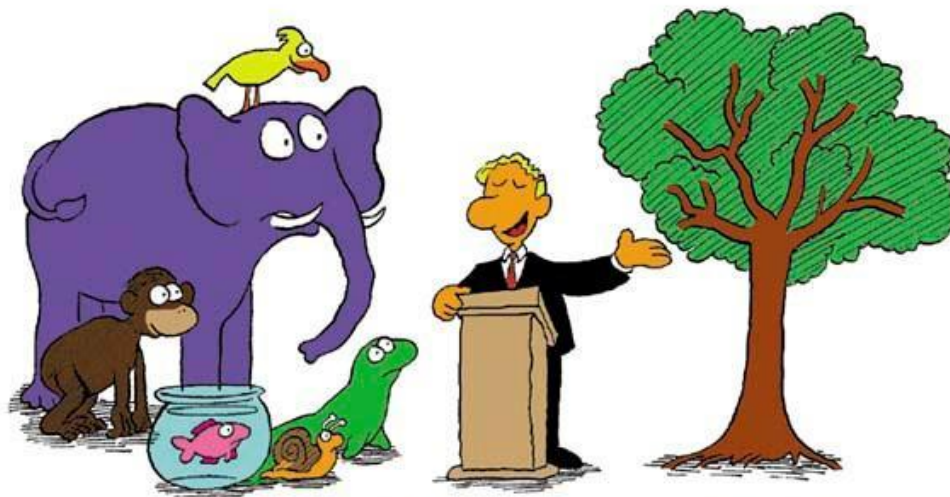
Samen met ouders te zorgen voor een leergerichte, warme sfeer op onze sportieve gezonde school. *Kind, school en ouders zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Wij willen verbinden*

Onze visie op ondersteuning

1.1 Theoretische uitgangspunten

Het team van de Prins Mauritschool zet zich voor honderd procent in om een brede ontwikkeling van kinderen te realiseren. Het team helpt kinderen hun vleugels uit te slaan en goed voorbereid hun toekomst tegemoet te vliegen. Een optimale sociaal-emotionele ontwikkeling is de basis voor leren in de breedste zin van het woord. Welbevinden en intrinsieke motivatie zijn de voorwaarden waar wij bij onze kinderen aan werken om ook op cognitief gebied het maximaal haalbare te bereiken. Dit realiseren wij door te werken aan een goede relatie met kinderen en ouders waarbij respect voor autonomie en het zich competent voelen belangrijke uitgangspunten zijn.

De Prins Mauritschool werkt opbrengstgericht én handelingsgericht, waardoor we de individuele onderwijsbehoeften van kinderen niet uit het oog verliezen. We streven naar het bieden van passend onderwijs. De beginkenmerken, behoeften en mogelijkheden van kinderen worden als uitgangspunt genomen. Een passend aanbod, actieve acceptatie en de professionele dialoog zijn de onderleggers van onze kwaliteitszorg.



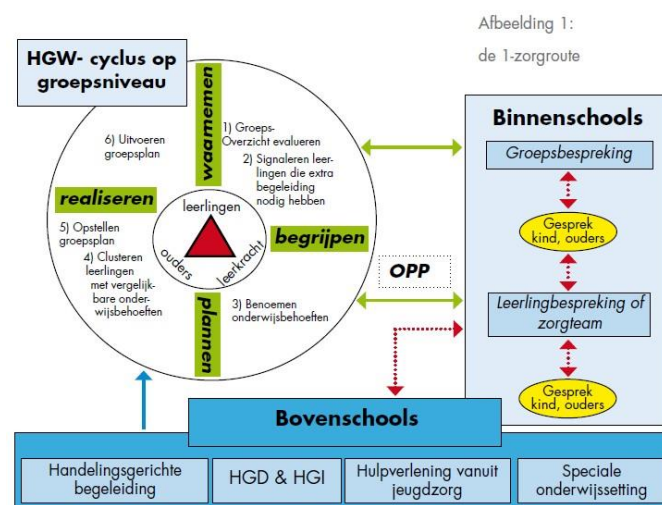
***„Om het eerlijk te houden krijgen jullie allemaal dezelfde opdracht:
Klim in deze boom!“***

Voor elk individu afzonderlijk wordt bekeken of de Prins Mauritschool het juiste onderwijsaanbod op korte en lange termijn kan bieden. De onderwijscontext d.w.z. teamsamenstelling, groepsgrootte, extra formatie, specifieke competenties van onderwijzend personeel en de visie op passend onderwijs, kan in dit opzicht zowel verruimend als begrenzend werken. Om de continuïteit in het ondersteuningsaanbod voor alle leerlingen van peuterspeelzaal tot en met voortgezet onderwijs blijvend te kunnen garanderen hanteren wij de uitgangspunten van de 1-zorgroute.

De 1-zorgroute als zorgstructuur is ontwikkeld door WSNS+. Het is een voor scholen en overige betrokkenen bij leerlingondersteuning, herkenbare eenduidige route. Zo is onderlinge afstemming bij doorstroming naar een volgend onderwijstype makkelijker voor elkaar te krijgen. Met de 1-zorgroute beogen we niet alleen risicoleerlingen op een zo vroeg mogelijk tijdstip te signaleren en zo onderwijsleerproblemen aan te pakken, maar ook de onderwijsbehoeften van elk kind in kaart te brengen. De clustering van onderwijsbehoeften van alle kinderen in een groep zijn het uitgangspunt voor het samenstellen van het onderwijsaanbod gebaseerd op een groepsplan. De 1-zorgroute helpt leerkrachten met verschillen tussen kinderen om te gaan en het juiste onderwijsaanbod voor elk kind te plannen, te organiseren en te evalueren.

Op de Prins Mauritschool staat deze aanpak in het schoolplan beschreven als de Plan, Do, Check, Act aanpak. Deze aanpak is gebaseerd op de cyclus handelingsgericht werken van Pameijer en Van Beukering (zie afbeelding 1).

De 1-zorgroute is een zich voortdurend herhalend proces van waarnemen, begrijpen, plannen en realiseren. De route heeft betrekking op zowel de interne zorg op school, als de externe zorg buiten de school.

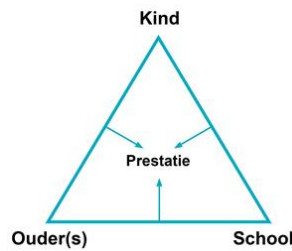


HGD = handelingsgerichte diagnostiek

HGI= handelingsgerichte interventie

OPP= Ontwikkelingsperspectief

De ondersteuning rondom een kind wordt georganiseerd vanuit de pedagogische driehoek: school, ouders, kind. De leerkracht is de spil in het continuüm van zorg. Leerkrachten betrekken ouders en kind bij het afstemmen van de ondersteuningsbehoefte van het kind en stellen ouders op de hoogte van de gekozen aanpak door middel van een gesprek en waar nodig een individueel handelingsplan. Leidraad bij het handelingsplan zijn tevens de bevorderende en belemmerende factoren van een kind in zichzelf en zijn omgeving. De kinderen worden zoveel mogelijk betrokken bij hun ontwikkelingsproces. Wij streven naar eigenaarschap van en verantwoordelijkheid voor de eigen ontwikkeling van kinderen.



Handelingsgericht werken (HGW) gaat uit van zeven principes:

- 1. Doelgericht werken.** Zonder doelen geen richting, geen effectieve feedback en geen mogelijkheid om je werk te evalueren. Het team formuleert doelen met betrekking tot leren, werkhouding en sociaal emotioneel functioneren. Het gaat hierbij zowel om korte als lange termijn doelen. De doelen worden geëvalueerd volgens de HGW-cyclus (zie figuur 1). Ze worden SMARTI (Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdgebonden, Inspirerend) geformuleerd.
- 2. Onderwijsbehoeften van de leerlingen centraal stellen.** Denk aan de instructie, de leertijd en uitdaging, bijv. Dit kind heeft instructie nodig in kleine stappen.
- 3. Afstemming en wisselwerking tussen kind en zijn omgeving.** De groep, de leerkracht, de school en de ouders vormen de leer- en leefomgeving van het kind. Hoe beter de afstemming tussen leer- en leefomgeving hoe beter de resultaten en het welbevinden van het kind.
- 4. De leerkracht doet ertoe.** Hij/zij kan afstemmen in instructie en verwerking op de verschillen tussen de leerlingen en zo het onderwijs passend maken.
- 5. Positieve aspecten zijn van groot belang.** Dit gaat niet alleen om de positieve aspecten van het kind, maar ook van de leerkracht, de groep, de school en de ouders. Als een leerkracht een negatief beeld heeft van de leerling, dan zie hij vaak alleen nog maar het negatieve gedrag. Het is belangrijk dat de leerkracht dan zoekt naar positief gedrag, dan zijn er meer mogelijkheden om het probleem op te lossen.
- 6. Constructieve samenwerking tussen school en ouders.** De verantwoordelijkheid voor initiatief tot samenwerking met ouders ligt bij de school. De school geeft de verwachtingen over de verantwoordelijkheid van ouders duidelijk aan..
- 7. De werkwijze van school is systematisch en transparant.** Er zijn duidelijke afspraken over wie wat doet en wanneer.

1.2. Praktische implementatie

In schooljaar 2019/2020 zullen er nieuwe aandachtspunten zijn en zullen ingezette veranderingen worden geborgd.

Veranderonderwerpen (speerpunten):

1. Leren verdiepend te analyseren onder leiding van Bureau Wolters (data, duiden, doelen, doen) ter optimalisering van het beredeneerd aanbod.
2. Verbeteren van de leerkrachtvaardigheden op het gebied van de rekendidactiek.
3. Door ontwikkelen van het onderwijsplan voor rekenen.
4. Doorgaande lijn ontwikkelen in het zelfstandig werken.
5. Implementatie van de nieuwe methode Technisch lezen.
6. Leerkrachtvaardigheden verbeteren m.b.t. klassenmanagement kleuteronderwijs.
7. Verkennen van de mogelijkheden tot het inzetten van verdergaande ICT in het onderwijs.

Borgen van:

1. Verbeteringen in de didactiek van het begrijpend lezen.
2. De gemaakte afspraken rondom het gebruik van de methode STAAL.
3. Gemaakte afspraken rondom het werken in hoeken.
4. Gemaakte afspraken rondom het verrijken van de leeromgeving in de onderbouw.

2.1 De sociaal-emotionele ontwikkeling (Gedragstaken).

Onze school staat in de wijk Zwanenveld. Een wijk met veel sociale woningbouw. Het opleidingsniveau van de ouders is ons bekend (via intakegesprekken). De kengetallen laten zien dat onze school te maken heeft met een MBO-opleidingsniveau of lager (82%). Onze ouderpopulatie is sterk gevarieerd; ouders met een redelijk hoog opleidingsniveau en een (bovengemiddeld) inkomen, laag of niet opgeleide ouders zonder of met een beperkt inkomen en eenoudergezinnen. Gezinnen met een beperkt inkomen komen in Zwanenveld meer voor dan gemiddeld in Nijmegen. Van ouders uit alle delen van de wereld tot ouders opgegroeid in Zwanenveld en oud-kinderen van de Prins Maurits. Er is een opvallende toename van gehechtheid aan de buurt (58%). De sociale kwaliteit is volgens bewoners goed (5,6). Er is een hoog percentage lage inkomens (21%) en een opvallend hoog percentage kinderen met lage startkansen (24,3%). 52,5% van de kinderen krijgt een advies < VMBO-t/HAVO (Nijmeegse gemiddelde is 35,8%). Ongeveer 3% van onze ouders is lid van een kerk. Een belangrijk kenmerk van de ouders is ook het relatief hoge percentage leerlingen met gescheiden ouders: 31%. Een ander kenmerk is dat er veel probleemsituaties thuis zijn. Oorzaken hiervoor zijn mogelijk het hoge percentage ouders dat werkloos is, de financiële problemen die er zijn evenals de psychosociale problematiek. In de wijk zijn weinig tot geen sportverenigingen en weinig 'bindende buurtelementen'. De betrokkenheid bij de eigen buurt is groot, maar een aantal ouders is soms ook licht ontvlambaar". Sommige ouders nemen de school niet snel in vertrouwen, parkeren vragen en of opmerkingen. Als de nood echt hoog is komen de emoties ongenueanceerd of heftig naar boven. Ouders gebruiken sociale media als communicatiemiddel. Als school hebben we hier weinig grip op. Soms leidt dit tot escalaties. Gelukkig kunnen we de laatste tijd concluderen dat ouders sneller komen met hun zorgen en/of kritiek. Uit observaties in de groepen leiden wij af dat er relatief veel kinderen zijn met een kwetsbare basisveiligheid, waarvoor voorspelbaarheid een primaire onderwijsbehoefte is.

We streven ernaar dat ieder kind zich zo evenwichtig mogelijk, zowel sociaal-emotioneel als cognitief, kan ontwikkelen, ondanks de soms kwetsbare omstandigheden waaronder een kind opgroeit. Wij hebben als school niet alleen een onderwijskundige taak, maar besteden ook (evenredig) veel aandacht aan de bewustwording van waarden en normen bij de kinderen. Een onveilig en onprettig schoolklimaat leidt af van het leerproces en een positief klimaat van betrokkenheid en verbondenheid stimuleert het werken en leren. Onder een goed leerklimaat verstaan we een sfeer waarin iedereen zich op school gekend en betrokken voelt. Een klimaat waarin de sociale verantwoordelijkheid van allen gestimuleerd wordt, waarin onverschilligheid geen kans krijgt en waarin conflicten zoveel mogelijk worden voorkomen en waar ze, als ze er zijn, vreedzaam worden opgelost!

Op dit moment hanteren wij de uitgangsprincipes van de Vreedzame School. Tot op heden hebben we het instrumentarium van de Vreedzame School gebruikt om de sociaal-emotionele ontwikkeling van groepen leerlingen in kaart te brengen. Daarnaast hanteren we het instrument SCOL in, waarmee we de sociaal-emotionele ontwikkeling van individuele kinderen jaarlijks in kaart kunnen brengen.

2.1.1 Vreedzame School

In 2012 hebben we gekozen voor een methodiek waarmee we gestructureerd en planmatig kunnen werken aan een goed schoolklimaat. Als school hebben we drie jaar gewerkt aan de implementatie van deze methodiek.

Kerndoel van het programma is dat we kinderen een stem willen geven en hen actief willen aanspreken op hun verantwoordelijkheid voor hun omgeving, voor de schoolgemeenschap en de samenleving.



2.1.1.1 Doelen van de methodiek Vreedzame School. Kinderen leren

- op een democratische manier met elkaar beslissingen nemen
- constructief conflicten oplossen
- verantwoordelijkheid te nemen voor elkaar en voor de gemeenschap
- een open houding aan te nemen tegenover verschillen tussen mensen
- volgens welke principes onze samenleving is ingericht.

Bovenstaande doelen leiden tot een positief sociaal en moreel klimaat, waarin:

- leerkrachten prettig werken
- handelingsverlegenheid bij leerkrachten voorkomen wordt
- kinderen zich veilig voelen
- kinderen zich gehoord en gezien voelen
- iedereen bereid is zich te verplaatsen in de ander
- iedereen op een positieve manier met elkaar omgaat
- de eigen kracht van kinderen benut wordt.
- kinderen assertiever worden en autonomer kunnen omgaan met conflictsituaties.

2.1.1.2 Basisregels

Op basis van deze methodiek zijn er vier basisregels ontwikkeld, die op verschillende manieren zijn uitgewerkt, namelijk in picto's, op rijm en in woordvelden.

1. In de school lopen en praten we zacht. Dat is wat iedereen van ons verwacht (rust).
2. Met groot en klein, kletsen, lachen en spelen we fijn (gezelligheid).

3. We zijn voorzichtig met elkaar en brengen onszelf en anderen niet in gevaar (veiligheid).
4. We staan zij aan zij, want iedereen hoort erbij (respect).



Dit proces is samen met kinderen en leerkrachten doorlopen. Aan de hand van het kernthema van de regels hebben de kinderen een woordveld gevuld, waarin zijn aangegeven wat bijvoorbeeld “RUST in de school” voor hen betekent (zie bovenstaande woordvelden). In schooljaar 2015/2016 willen we SCOL implementeren in onze school. Hiervoor wordt een stuurgroep samengesteld, waarin minimaal de intern begeleider en de gedragsspecialist plaats nemen.

2.1.2 Taken en werkwijze van de werkgroep Sociaal Emotionele Ontwikkeling.

De werkgroepgroep bewaakt het pedagogisch klimaat waarin kinderen meer verantwoordelijkheid krijgen voor het leer- en leefklimaat op onze school.

De werkgroep bestaat uit een aantal teamleden. Zij komen vijf keer per schooljaar bij elkaar. Zij bespreken dan de volgende onderwerpen:

- Leerlingenraad.

De leerlingenraad is een vertegenwoordiging van kinderen uit de groepen.

Ieder jaar worden er vanuit iedere bovenbouwgroep één of leerling gekozen (groep 5 t/m 8). Deze leerlingenraad wordt begeleid door een teamlid of de directeur.

De leerlingenraad komt één keer in de maand bij elkaar en bespreekt dan met de begeleider wat er speelt in de groepen.

Het doel van de leerlingenraad is om de uitgangspunten van de Vreedzame School via de inbreng van de kinderen positief te onderhouden.

- Teambetrokkenheid.

De uitgangspunten van de Vreedzame School moet voldoende aandacht krijgen van alle leerkrachten. Het moet voelbaar en zichtbaar zijn in alle groepen.

Er wordt regelmatig gebruik gemaakt van intervisiebijeenkomsten (protocol intervisie zie: bijlage 4)

Leerkrachten wisselen ervaringen uit en kunnen van elkaar leren.

Zij leren hierdoor om elkaar aan te spreken en aangesproken te worden.

Het gaat hierbij zowel om pedagogische (betrekken en begrenzen) als didactische vaardigheden (passend, activerend en sociaal).

- Mediatoren.

In de groepen 7 en 8 worden twee kinderen per groep getraind om mediator te worden.

De training wordt onder schooltijd gegeven door stagiaires orthopedagogiek van de Radboud Universiteit. Deze training wordt gegeven in zes sessies van een uur. Na de training zijn er twee opfris- en evaluatiemomenten per schooljaar gepland.

Als de kinderen opgeleid zijn kunnen zij gaan bemiddelen bij conflicten op school.

Het hierbij om kleine overzichtelijke conflicten.

Deze kinderen werken in tweetallen en hebben “dienst” tijdens de kleine pauzes. De mediators zijn op school duidelijk herkenbaar:

- in de hal beneden hangen foto's met hierop de mediators.
- zij dragen op het schoolplein een speciaal hesje of polsbandje waardoor ze herkenbaar zijn.

Wanneer er een conflict of ruzie uitgepraat moet worden gaan de mediators met de betrokken kinderen in een rustige ruimte zitten en bespreken het conflict met behulp van een stappenplan, en vervolgens wordt dit vastgelegd op het mediatie-formulier

([Mediatieformulier.docx](#)).

2.1.3 De schoolbrede aanpak vanaf schooljaar 2015-2016

Vanaf het schooljaar 2015-2016 gaan we de aanpak van de Vreedzame School en Handelingsgericht werken uitbreiden tot een schoolbrede aanpak, die gebaseerd is op het gedachtegoed van School Wide Positive Behavior Support (zie Afbeelding 3).

Een interventie vanuit dit gedachtegoed is een set van maatregelen. De basis hiervoor wordt gevormd door de school geformuleerde waarden en daaraan gekoppelde gedragsverwachtingen.

Deze schoolbrede aanpak bestaat uit het verder uitwerken en koppelen van de leer- en gedragstaken waardoor het succes op beide taken bevorderd wordt.

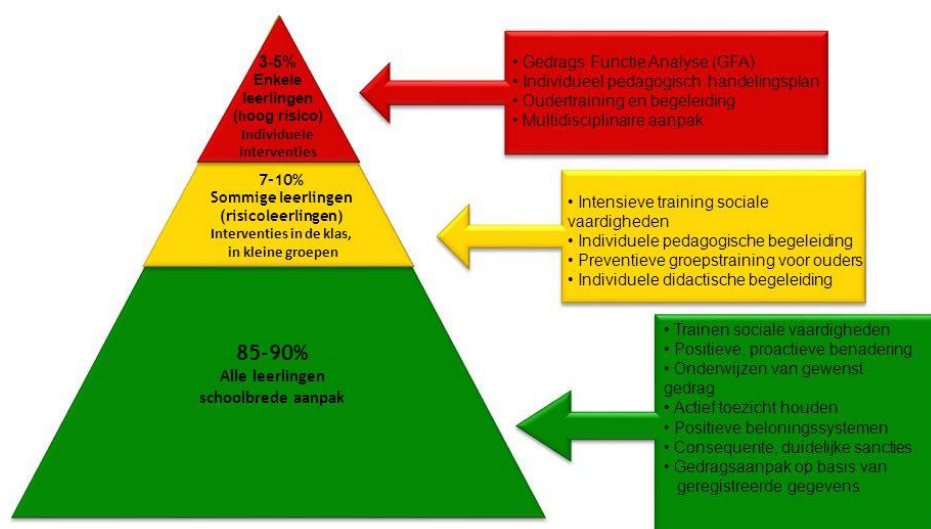
Om na te gaan hoe het betreffende gedrag het beste positief beïnvloed kan worden richt de schoolbrede aanpak van gedrag zich op de volgende vragen



1. Wat zetten we preventief in om het ongewenste gedrag te voorkomen?
2. Welk gedrag leren we aan om het gewenste gedrag te versterken?
3. Hoe waarderen en belonen we het gewenste gedrag?
4. Hoe corrigeren we het ongewenste gedrag?
5. Hoe minimaliseren we de aandacht voor het ongewenste gedrag?

Afbeelding 3

Schoolbrede aanpak om succes op leer- en gedragsgebied bij leerlingen te bevorderen



Volgens dit model kan de school gerichte proactieve en preventieve interventies inzetten voor alle leerlingen.

Interventies voor leerlingen op aanpakniveau 1. Dit is ongeveer 87%.

- Waarden en normen bespreken en herhalen.
- De vier regels voor respectvol omgaan met elkaar.
- Het hanteren van het pestprotocol.
- De Vreedzame School.
- Coöperatieve werkvormen.
- Beloningssystemen/complimenteren.
- Alle leerkrachten surveilleren.
- Mediatoren.
- Groepsbesprekingen.
- Groepsplan gedrag in ontwikkeling.
- SCOL als LVS op SEO.

Interventies voor risicokinderen (aanpakniveau 2). Dit is ongeveer 10%.

- Sova-trainingen voor groep 5 t/m 8 via schoolmaatschappelijk werk.,
- Faalangsttraining voor groep 1 t/m 8.
- Speltherapie voor groep 1 t/m 4.
- Inzet schoolmaatschappelijk werk als opvoedingsondersteuning voor groep 1 t/m 8.
- Gerichte, waar nodig, individuele handelingsplannen.
- Beloningssystemen (zie flyer PBS in orthotheek).
- Passend onderwijs: o.a. plusgroepen of extra instructiegroepen
- School Video Interactie Begeleiding.

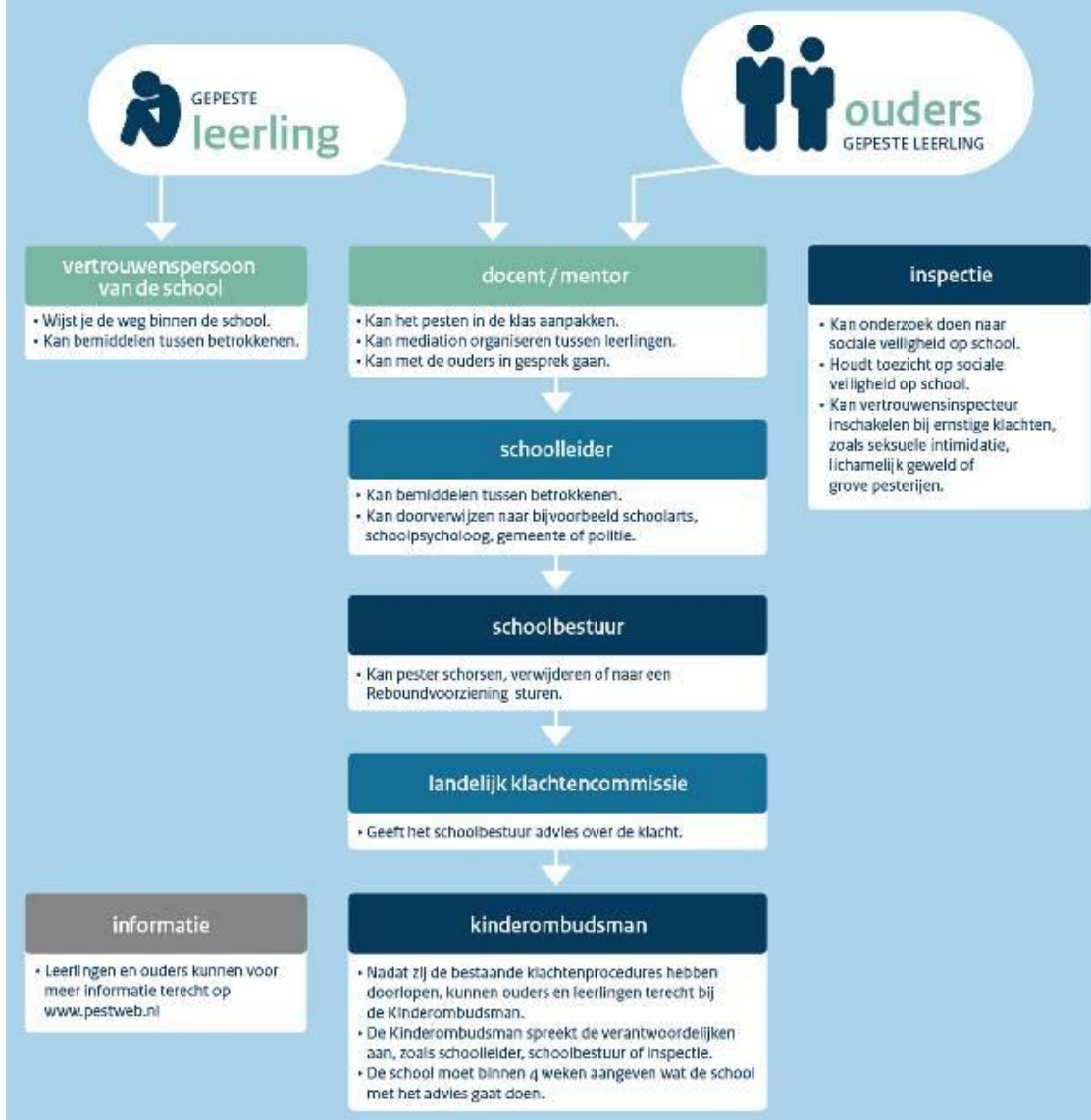
Interventies voor kinderen met een geïndiceerde zorgvraag (aanpakniveau 3). Dit is ongeveer 3%.

- Leerstof op individueel niveau aanbieden via eigen leerlijn (Onderwijsontwikkelingsperspectief = OPP)
- Lesstof aanpassen aan individuele onderwijsbehoefte.
- Meer ontspanningsmomenten voor individuele leerlingen.
- Extra leerkrachtbegeleiding.
- Inzet externe deskundigen.
- Extra gesprekken met kind, ouders, klas.
- Schoolmaatschappelijk werk voor het individu.
- Extra handen in de klas.
- Gespecialiseerde hulp in de vorm van bijv. ambulante begeleiding
- Inzet van het time out protocol: vrijwillig en verplicht ([Preventie timeoutprotocol 1 en 2](#)).

2.1.4 Het pestprotocol op de Prins Mauritschool.

Met bovengenoemde interventies hopen wij een veilig klimaat te creëren voor onze kinderen. Het zorgvuldig hanteren van de principes van de Vreedzame School De commissie “Beoordeling anti-pestprogramma’s” heeft de Vreedzame School als veelbelovend beoordeeld in het bestrijden en goed begeleiden van pestgedrag. Echter op elke school wordt gepest, hoe nadrukkelijk er ook afspraken en sancties in het schoolreglement zijn vastgelegd ([Pestprotocol.docx](#)). Pesten is een maatschappelijk verschijnsel en lijkt helaas een onderdeel van het “normale” schoolleven. Wij spannen ons uitermate in om pesten op onze school te beperken. Voor kinderen, ouders en leerkrachten moet duidelijk zijn wat zij in geval van pesten kunnen doen, waar ze terecht kunnen voor hulp (zie afbeelding 4)

Pesten: waar kan ik terecht?



afbeelding 4

Naast de zeer nuttige regels en afspraken met betrekking tot het pesten, is een aanvullende strategie nodig om het pesten ook daadwerkelijk te beëindigen. De NO BLAME APPROACH is zo'n methode. Leerkrachten besteden soms veel tijd en energie aan het achterhalen van de ware toedracht van het pesten. Voor het slachtoffer is dit vaak zeer beschamend. De ouders staan onder druk en gaan zich weer afreageren op iemand die zwakker is. Straffen helpt niet, het gebeurt maar zelden dat straffen een eind maakt aan het pesten.

In het kort komt onze aanpak erop neer dat de klasgenoten die niet betrokken zijn bij het pesten zich gaan inleven in het slachtoffer, en vervolgens in actie komen.

Voordat we met deze aanpak gaan starten worden ouders hiervan op de hoogte gesteld ([No Blame Approach.docx](#)).

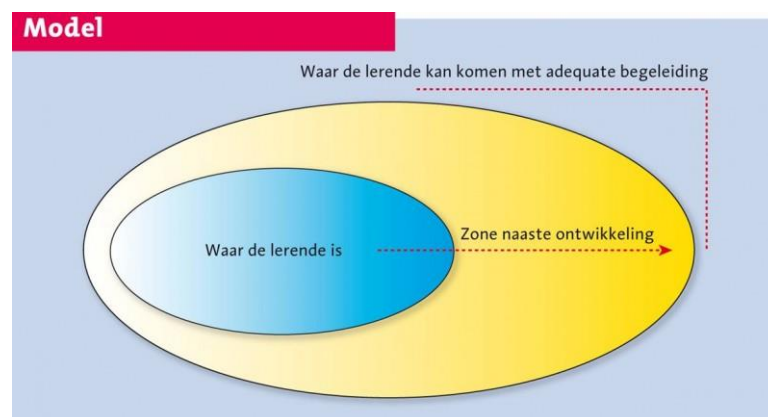
2.2 De cognitieve ontwikkeling (Leertaken).

Onder de cognitieve ontwikkeling van kinderen verstaan wij in dit ondersteuningsplan de ontwikkeling van kennis en vaardigheden, het waarnemen en redeneren gerelateerd aan de kerndoelen voor het Primair Onderwijs.

Wij streven ernaar de cognitieve ontwikkeling van kinderen te stimuleren door een rijke leeromgeving aan te bieden die een beroep doet op kennis en vaardigheden van kinderen in de zone van de naastgelegen ontwikkeling (zie afbeelding 5)

Vygotsky gaat er van uit dat de leerling leert in aansluiting op wat hij al weet, maar het moet wel nieuw of uitdagend zijn om daadwerkelijk van leren te kunnen spreken.

Afbeelding 5 model zone van de naaste ontwikkeling



2.2.1. De kerndoelen

Op de Prins Mauritschool streven we naar een brede doorgaande ontwikkeling van groep 1 t/m 8. Wij hanteren hierbij de kerndoelen zoals die gepresenteerd zijn in de Wet op het Primair Onderwijs:

1. Nederlands
2. Engels
3. Rekenen
4. Oriëntatie op jezelf en de wereld
5. Kunstzinnige oriëntatie
6. Bewegingsonderwijs.

Het doel is dat zoveel mogelijk kinderen de kerndoelen van eind groep 8 (voor een overzicht van de kerndoelen: zie www.slo.nl) behalen. Sommige kinderen hebben een aangepaste leerweg: zij werken met het minimumprogramma; dit leidt wel naar het behalen van de kerndoelen, maar de leerweg is vereenvoudigd.

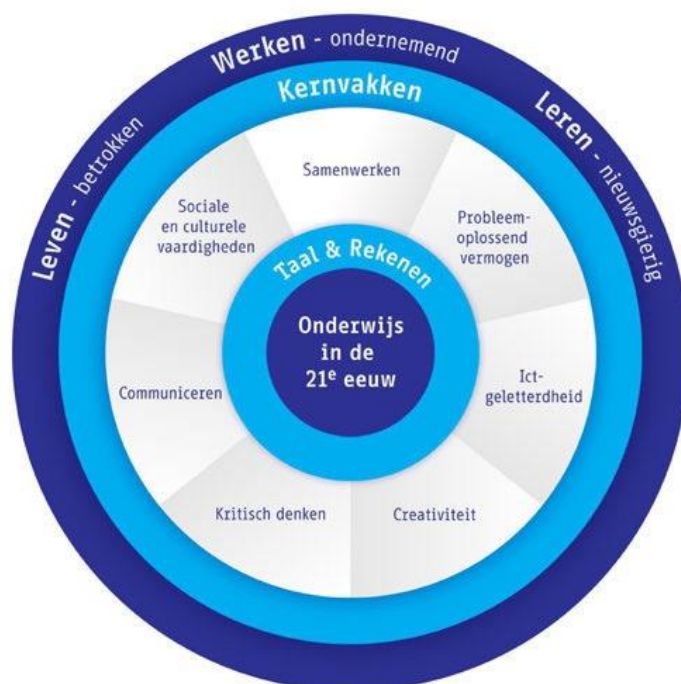
Daarnaast richten wij ons op het werken met referentieniveaus voor taal en rekenen. We brengen vanaf groep 6 in kaart welk referentieniveau en uitstroomniveau voor kinderen haalbaar is. Afhankelijk van het uitstroomniveau werken kinderen in de bovenbouw met referentieniveaus voor taal en rekenen op fundamenteel (1F) of streefniveau (1S).

Voor kinderen die de einddoelen groep 8 niet kunnen halen of eerder halen bestaat de mogelijkheid tot het volgen van een eigen leerlijn . Gemiddeld volgt 2% van de leerlingen een eigen leerlijn ([Afspraken eigen leerlijn en OPP.docx](#)).

Leerkrachten proberen zoveel mogelijk aan te sluiten bij de zone van de naaste ontwikkeling van kinderen, dat wil zeggen dat kinderen uitgedaagd worden zich te ontwikkelen naar een hoger ontwikkelingsniveau. Een krachtig middel is het geven van adequate feedback op zowel het proces als het product (Hattie, Visible Learning, 2008).



Het onderwijsaanbod wordt samengesteld met behulp van methodes ([Methodes.docx](#)), thema's, projecten en de interactie tussen leerlingen en leerkracht en tussen leerlingen onderling. Leren is op de Prins Mauritschool een samenspel van strategisch leren, sociaal leren en betekenisvol leren, waarbij we gericht zijn op het ontwikkelen van kennis en vaardigheden voor de toekomst, de zogenaamde 21^{ste} eeuwse vaardigheden (zie afb. 6).



afbeelding 6

2.2.2 De onderwijsleertijd

Op de Prins Mauritschool besteden we voldoende tijd aan de verschillende vakgebieden. Voor vakgebieden waaraan op basis van analyse van de methode en niet methodegebonden toetsen meer aandacht moet worden besteed, krijgen kinderen meer onderwijsleertijd.

Er is sprake van effectieve onderwijsleertijd:

- de leerkrachten maken efficiënt gebruik van de geplande onderwijstijd
- voor Nederlandse taal en Rekenen-Wiskunde onderwijstijd gepland conform het landelijk gemiddelde van scholen met een vergelijkbare leerlingenpopulatie.
- de leerlingen hoeven nooit lang te wachten
- de lesovergangen verlopen vlot
- de leerlingen weten wat ze moeten doen als ze klaar zijn
- de leerkrachten beginnen op tijd / houden zich aan de begintijden
- er wordt gewerkt vanuit een lessentabel (een rooster)
- leerkrachten werken doelgericht / ze weten wat ze willen bereiken
- leerkrachten werken planmatig

3

De ondersteuningsroute op de Prins Mauritschool

Als team zijn wij overtuigd van de ontwikkelbaarheid van kinderen op sociaal-emotioneel en cognitief gebied. Wij vormen een professionele leeromgeving, waarin we door leren van en met elkaar inspirerend en goed onderwijs geven. Een ieder is medeverantwoordelijk voor het verbeteren en onderhouden van deze professionele cultuur en heeft hierin zijn specifieke taken.

3.1 Taken en verantwoordelijkheden.

Tijdens de basisschoolperiode is de leerkracht verantwoordelijk voor de kwaliteit van de ondersteuning op groepsniveau.

De directeur is eindverantwoordelijk voor de kwaliteit van de ondersteuning op schoolniveau. Naast haar en de leerkrachten werken op de Prins Mauritschool drie intern begeleiders. Zij functioneren als kenniscoördinator, instrumentalist, coach en begeleider. Er is een VVE (voor- en vroegschoolse) coördinator aangesteld.

De intern begeleiders en de directeur zijn aanspreekpunt voor leerkrachten voor respectievelijk inhoudelijke en organisatorische zaken met betrekking tot het realiseren van het juiste onderwijsaanbod voor de kinderen en adequate ondersteuning van de leerkrachten. Zij bepalen het beleid. De intern begeleiders ondersteunen en adviseren de directeur op het gebied van kwaliteitszorg en onderwijsinhoudelijke zaken. De VVE-coördinator is inhoudelijk en organisatorisch verantwoordelijk voor een goede doorstroming van de voor- en vroegschoolse periode naar de basisschool.

3.2 Schoolinterne ondersteuning

Het basisniveau van ondersteuning speelt zich af binnen de school en wordt verzorgd door de school zelf ([Ondersteuningsmatrix.docx](#)). Er zijn een aantal cruciale momenten in het onderwijstraject van kinderen, waarvoor protocollen en richtlijnen zijn ontwikkeld.

1. De overdracht van peuterspeelzaal/kinderdagverblijf naar groep 1 ([Stappenplan aanmelding nieuwe leerlingen.docx](#))
2. De doorstroming van groep 2 naar groep 3 ([De doorstroming van groep 2 naar groep 3.docx](#)).
3. De doorstroming van groep 5 naar groep 6 ([De doorstroming van groep 5 naar groep 6.docx](#)).
4. De doorstroming van naar het voortgezet onderwijs ([Procedure doorstroming VO.docx](#)).

3.2.1 Op groepsniveau

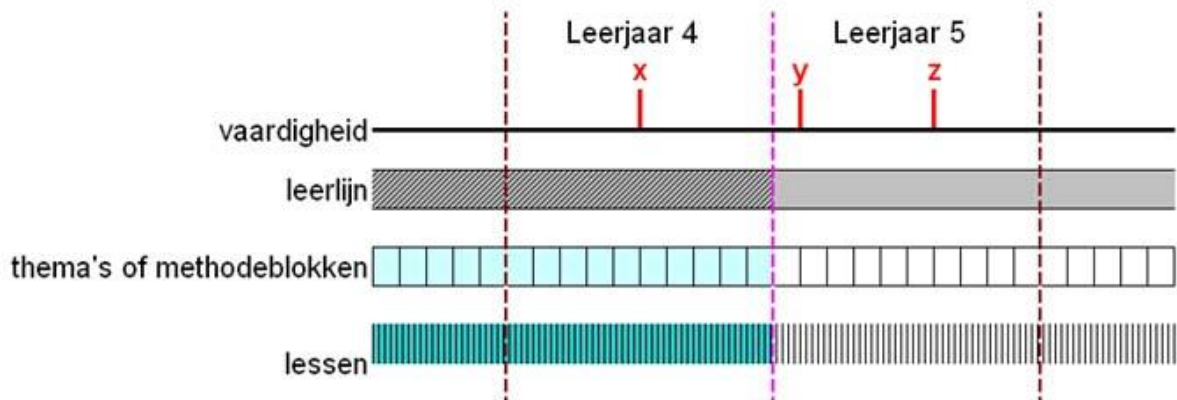
In samenspraak met leerlingen en ouders realiseert de groepsleerkracht het juiste onderwijsaanbod voor de kinderen in de groep (linkercirkel in afbeelding 1).

Op groepsniveau voert de leerkracht de volgende stappen uit volgens de cyclus “Handelingsgericht werken”.

Het verzamelen, analyseren en ordenen van gegevens van kinderen uit toetsen, observaties en gesprekken met kinderen en ouders in een (digitaal) overzicht, het zogenaamde groepsoverzicht in Esis, het observatie en registratieprogramma.

1. Het preventief en proactief signaleren van kinderen die extra ondersteuning en zorg nodig hebben. Hierbij zijn welbevinden en vaardigheidsscores sterke signaleringscriteria.
2. Het doelgericht benoemen van onderwijs- en eventuele onderwijsondersteuningsbehoeften van de kinderen, met in het bijzonder aandacht voor de kinderen die bij stap 2 zijn gesignaleerd
3. Het op een haalbare en effectieve manier clusteren van kinderen met vergelijkbare onderwijsbehoeften; hierbij kan ook groepsdoorbrekend gedacht worden (We maken slimme matches, dat wil zeggen leerkrachten werken op een dusdanige manier samen dat er voor een ieder zoveel mogelijk effectieve leertijd overblijft).
4. Het opstellen van een groepsplan, op basis van de onderwijsbehoeften van de kinderen en de gekozen clustering in het groepsplan in Esis.
5. We werken met vaardigheidsdoelen (hoe wil je dat de prestatie van het kind zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde) en criteriumdoelen (tussendoelen uit een leerlijn, thema- of methodeblokdoelen en lesdoelen, waarvan je kunt zeggen dat een kind ze bereikt heeft of niet). Schematische voorstelling doelen: zie afbeelding 7.
6. Voor kinderen met B plus, A en D/E-scores wordt gewerkt met aangepaste tussendoelen, die ook vier keer per jaar geëvalueerd worden.

7. Het uitvoeren van de handelingsplanning.



afbeelding 7

"Vaardigheidsscore en onderwijsprogramma

*Een vaardigheidsscore is een indicator voor het onderwijsprogramma dat een leerling ontvangt. Stel: aan het eind van leerjaar 4 (roze onderbroken lijn) heeft een leraar grotendeels de lessen (blauwe streepjes) uit methodeblokken (lichtblauw) aangeboden en hiermee gewerkt aan de tussendoelen uit de leerlijn (grijs gearceerd). Hij toetst de leerlingen met een toets uit het Cito LOVS. Leerling **x** heeft een lagere vaardigheidsscore dan leerlingen in Nederland gemiddeld aan het eind van leerjaar 4 behalen. Hij ligt ongeveer een half jaar achter. Waarschijnlijk heeft hij hiaten in de beheersing van de doelen uit de leerlijn opgebouwd. Leerling **y** scoort rondom het gemiddelde. Leerling **z** scoort hoger, ongeveer een halfjaar vooruit. De leerling **x** heeft bij het begin van leerjaar 5 nog behoefte aan herhaling van stof uit leerjaar 4, bovenop het aanbod van groep 5. Hij ontvangt dit middels een geïntensiveerd onderwijsaanbod. Leerling **y** kan gewoon met de stof meegaan en ontvangt het basisaanbod. Leerling **z** zal waarschijnlijk gemakkelijker de stof kunnen verwerken. Voor hem kan het basisaanbod worden aangepast door middel van verrijking en compacting. Overigens zal voor elke leerling, ongeacht zijn vaardigheidsscore, altijd moeten worden nagegaan of de tussendoelen uit de leerlijn worden beheerst. Hiaten in de leerstofontwikkeling kunnen bij elke leerling ontstaan en vragen hoe dan ook om een interventie." (Gijzen, 2012/2015)*

Nadat opnieuw de gegevens van de kinderen verzameld zijn in het groepsoverzicht, wordt het vorig groepsplan geëvalueerd. Op dit moment worden de groepsplannen vier keer per jaar geëvalueerd en bijgesteld: half oktober, half februari, half april en eind juni. De opbrengst van de (tussen)evaluatie moet zijn dat het onderwijsaanbod zeer doelgericht wordt afgestemd.



In gesprek over onderwijsbehoeften

David is een nieuwe leerling, daarom hebben de leerkracht en IB'er een kennismakingsgesprek met zijn moeder. Ze beogen samen doelen en onderwijsbehoeften te formuleren en afspraken te maken (wie doet wat, wanneer en hoe?). Kort wordt gesproken over de problemen op de vorige school en de aanleiding voor de schoolwisseling.

Vervolgens bepalen zij enkele doelen voor de werkhouding en het sociale gedrag van David. De leerkracht wil bijvoorbeeld graag dat David, die al vijf minuten zelfstandig kan werken, 'tien minuten geconcentreerd aan een taak werkt'. Hiervoor zal zij gebruik maken van korte, overzichtelijke en gestructureerde opdrachten waarop zij direct feedback geeft die Davids inzet en het effect daarvan benadrukken ('je hebt .. minuten zelfstandig gewerkt, en daardoor ...'). Thuis zal moeder dit bespreken aan de hand van het 'heen-en-weerschriftje': wat is vandaag gelukt en wat kan morgen beter?

Moeder wil dat David leert om eerst naar een ander kind te luisteren en dan pas te reageren. De leerkracht vindt dit een goed idee. Er zijn overigens meer leerlingen voor wie dit geldt. Daarom zal ze de komende periode meer aandacht besteden aan deze gedragsregel, om te beginnen in de kring. Ze vertelt hoe ze dit wil gaan doen en vraagt de IB'er om te observeren in de klas tijdens de kring, met als vraag: hoe duidelijk is de regel, hoe reageren de leerlingen erop en hoe consequent hanteer ik die?

Moeder zal het gewenste gedrag tijdens het avondeten ook oefenen. Ze ronden af met concrete afspraken over wie wat gaat doen en wanneer ze deze maatregelen evalueren. Moeder geeft aan het gesprek als zeer prettig te hebben ervaren. Op de vorige school gingen de gesprekken meestal over de ADHD van David. Daar werd lang over gepraat en moeder voelde zich onmachtig, omdat ze de ADHD niet kan 'wegtoveren'.

Nu is er gepraat over wat de school met David wil bereiken, wat de leerkracht kan bieden en wat moeder zelf kan doen om de school te ondersteunen. Na jarenlang de schoolsituatie van haar zoon als een donkere tunnel te hebben ervaren, ziet moeder nu een lichtpuntje en dat geeft hoop!

Met ingang van schooljaar 2019/2020 is een start gemaakt met het verdiepend analyseren van de beïnvloedende factoren op het leerproces van kinderen: Data, duiden, doelen, doen. Dit gebeurt in samenwerking met Bureau Wolters onder leiding van Sjoerd van der Heijden. Het doel van deze begeleiding is het komen tot een beter beredeneerd aanbod.

3.2.1.1 Klassenmanagement en ondersteuningsniveaus

Bij aanvang van groep 1 maken de leerkrachten van groep 1 een groeidocument aan, waarin de persoonsgegevens van de leerling staan vermeld en waarin de bevorderende en belemmerende factoren op basis van de warme overdracht vanuit de vroegschool worden opgenomen ([Groeidocument.docx](#)).

De schoolinterne ondersteuning bestaat uit drie ondersteuningsniveaus. Sinds de Wet op het Passend Onderwijs van kracht is, worden deze ondersteuningsniveaus respectievelijk worden aangeduid als basiszorg, breedtezorg en dieptezorg, respectievelijk aanpakniveau 1, 2 en 3. Er wordt op de Prins Mauritschool gewerkt met homogene en heterogene groepen in zowel klassikale als groepsdoorbrekende organisatievormen. We passen het principe van convergente instructie toe, d.w.z. dat er een minimumdoel is voor de groep als geheel. Alle leerlingen doen (deels) mee aan de klassikale instructie. Daarna gaan de leerlingen de leerstof zelfstandig verwerken en geeft de leerkracht verlengde instructie aan de zwakkere leerlingen. Voor de meer- en hoogbegaafde kinderen is er verdiepingsstof en wordt de basisstof compact verwerkt.

Convergente differentiatie heeft hoge verwachtingen van alle leerlingen, ook de leerlingen met een grote ondersteuningsbehoefte. In principe werken we tot en met groep 5 niet met eigen leerlijnen. Uitzondering hierop vormen de leerlingen met een verstandelijke beperking. Zij volgen de CED-leerlijnen voor zeer moeilijk lerende kinderen.

De leerkracht onderscheidt in zijn groep in principe de volgende niveaus:

- o  basisarrangement (standaard aanbod, instructiegevoelige kinderen, aanpak 1)
 groen
- o  intensief arrangement (instructieafhankelijke kinderen, aanpak 2)
 oranje
- o  verdiept/verrijkt arrangement (instructieonafhankelijke kinderen, aanpak 2)
 geel

Het kan voorkomen dat er een grote groep kinderen is met een grote instructiebehoefte, waardoor het basisarrangement intensief moet worden aangeboden. Deze beslissing wordt altijd samen met de intern begeleider genomen tijdens de groepsbesprekingen.

De instructiegevoelige groep kinderen opereert op **aanpakniveau 1**, d.w.z. dat deze kinderen de normale reguliere route volgen, waarbij wij ervan uitgaan dat zij de einddoelen groep 8 in een normaal tempo zonder specifieke interventies zullen bereiken.

De instructieafhankelijke kinderen krijgen onderwijs op **aanpakniveau 2**, dat wil zeggen dat de leerkracht extra interventies moet plegen om deze kinderen de einddoelen van groep 8 te laten behalen. Onder extra interventies verstaan we alle maatregelen die de leerkracht zelf neemt om de kinderen toe te leiden naar de einddoelen groep 8. Dit kan ook betekenen dat deze kinderen werken met het minimumprogramma van de methoden. Dit betekent dat de einddoelen groep 8 wel behaald worden, maar door middel van een afgeroomd pakket.

Ook de instructieonafhankelijke kinderen vallen onder **aanpakniveau 2**. Deze kinderen gaan doorgaans sneller en met minder instructie door de reguliere leerstof heen. De reguliere leerstof wordt compacter aangeboden. Daarnaast zorgt de leerkracht voor verrijkende leerstof en verwerkingsopdrachten, die uiteindelijk leiden tot hogere doelen.

Als de interventies op zorgniveau 2 ontoereikend blijken te zijn, treedt **aanpakniveau 3** in werking. Leerkrachten doen een beroep op specialisten binnen de school. Leerlingen op aanpakniveau 3 worden in of buiten de groep begeleid door een specialist. Dit kan een intern begeleider zijn, een stagiaire orthopedagogiek of een leerkracht met een specialisme, bijvoorbeeld een taalspecialist, een rekenspecialist, een ambulante begeleider. Voor deze kinderen wordt een individueel handelingsplan of voor een groepje kinderen een groepshandelingsplan opgesteld ([Handelingsplanning.docx](#)).

Ook maakt de leerkracht een groeidocument aan of vult het reeds gemaakte groeidocument aan.

Voor de algemene afspraken rond de handelingsplanning zie [afspraken rondom handelings- en groepsplannen.docx](#).

3.2.1.2 Passend onderwijs

Vanaf 1 augustus 2014 is de Wet Passend Onderwijs van kracht. Schoolbesturen krijgen de zorgplicht voor alle leerlingen uit hun regio. Ouders melden hun kind aan bij de school van hun keuze en de school heeft de taak om het kind een passende onderwijsplek te bieden of met de ouders een passende plek te zoeken. Uitgangspunt daarbij is:

- Alle kinderen krijgen zo ‘passend mogelijk’ onderwijs, waarbij wordt gekeken naar de onderwijsbehoeften en talenten van de leerlingen.
- Kinderen gaan naar reguliere basisscholen en hebben een onderwijsplek nabij huis, tenzij speciaal basisonderwijs of speciaal onderwijs noodzakelijk is.
- Alle kinderen verdienen een plek in het onderwijs: geen thuiszitters.

Zorgplicht voor alle leerlingen is een gezamenlijke verantwoordelijkheid. De basis hiervoor is het realiseren van kwalitatief goed onderwijs, waardoor alle talenten van de leerlingen optimaal worden ontwikkeld om in de toekomst als zelfstandig en volwaardig burger in de maatschappij te kunnen functioneren.

Passend onderwijs is er voor alle leerlingen, maar richt zich in de praktijk vooral op leerlingen met specifieke ondersteuningsbehoeften. Voor hen kan er bij het Samenwerkingsverband Stroomland een arrangement worden aangevraagd [Afspraken rondom het maken van handelingsplannen.docx](#). Een voorbeeld van een intensief arrangement is bijvoorbeeld vier uren formatie voor een kind met het Syndroom van Down in de kleuterbouw.



....But Fidgety Phil, He won't sit still, He wriggles, And giggles. And then, I declare, Swings backwards and forwards, And tilts up his chair, Just like any rocking-horse- „Philip! I am getting cross!“ See the naughty, restless child, Growing still more rude and wild, Till his chair falls over quite, Philip screams with all his might...

(Heinrich Hoffmann, 1844)

Hoe wordt dit georganiseerd?

Om alle kinderen een passende onderwijsplek te bieden, zijn scholen gaan samenwerken in regionale samenwerkingsverbanden. Voor onze school en schoolbestuur wordt gewerkt vanuit het Samenwerkingsverband Primair Onderwijs Stroomland. In haar ondersteuningsplan(<https://www.stroomland.nl/wp-content/uploads/2015/09/Ondersteuningsplan-2016-2020-definitief-.pdf>) heeft het SWV beschreven hoe zij de komende jaren te werk wil gaan..

In het SWV werken schoolbesturen samen die bevoegd gezag zijn van basisscholen in de regio, scholen voor speciaal basisonderwijs en scholen voor speciaal onderwijs (voorheen cluster 3 en 4). Deze besturen en scholen werken samen om passend onderwijs te verzorgen voor alle leerlingen in de basisschoolleeftijd. Afstemming en samenwerking met jeugdhulp is hierbij erg belangrijk; in alle lagen van de keten. Dit geldt eveneens voor de afstemming met voorschoolse educatie en het voortgezet onderwijs.

Uitgangspunt in het SVPO Stroomland is dat de verantwoordelijkheden voor de inzet van extra ondersteuning, en daarmee ook de inzet van de extra middelen, zo dicht mogelijk bij het kind worden georganiseerd.

Wat betekent dit voor kinderen met ondersteuningsbehoeften Elke school heeft een schoolondersteuningsprofiel gemaakt, waarin ze beschrijft welke vorm(en) van ondersteuning ze zelf kan bieden, de zogenaamde basisondersteuning. Het schoolondersteuningsprofiel van de Prins Mauritschool heeft als kernpunt onderwijs op maat. Voor meer informatie verwijzen wij u naar het schoolondersteuningsprofiel dat te vinden is in de schoolgids.

Daarnaast kan de school een beroep doen op inzet van ondersteuning en expertise van buiten de school. Dit in overleg met het eigen schoolbestuur, dat daarvoor middelen ontvangt vanuit het samenwerkingsverband.

In principe krijgt uw kind de extra onderwijsondersteuning die het nodig heeft binnen, en onder verantwoordelijkheid van de eigen school. Voor de ouders is de leerkracht en de IB-er op school het eerste aanspreekpunt. Samen met u volgen zij de ontwikkeling van uw kind, en wanneer zich veranderingen voordoen, bespreekt u dit altijd eerst met hen.

Pas als de school niet in staat is uw kind aan ondersteuning te bieden die hij/zij nodig heeft, wordt gekeken naar opties buiten de school. In dat geval vindt allereerst een gesprek plaats met (onder meer) de ouders, waarbij gezamenlijk de mogelijkheden worden besproken. Om dit proces goed te begeleiden zet het samenwerkingsverband procesbegeleiders in voor (groepen) van scholen. Deze bewaken dat processen zorgvuldig worden doorlopen. Een procesbegeleider is aanwezig bij een gesprek met school en ouders wanneer de school een kind niet (meer) de nodige zorg en/of ondersteuning kan bieden, en bijvoorbeeld een verplaatsing van een kind naar een andere reguliere basisschool, naar speciaal basisonderwijs of naar speciaal onderwijs aan de orde is. Dit gesprek vindt plaats in het brede schoolondersteuningsteam (BSOT).

In de uiteindelijke keuze hebben zowel de aanvragende school, de ouders en de plaatsende school een stem. Als een leerling naar het speciaal basisonderwijs of naar het speciaal onderwijs gaat, is een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) nodig. Het SWV geeft een TLV af op basis van de keuzes in het multidisciplinair overleg en het advies van de procesbegeleiding over de geboden ondersteuning in relatie tot de ondersteuningsbehoefte. De directeur van het samenwerkingsverband is wettelijk verplicht om bij het afgeven van een TLV voorafgaand deskundigenadvies in te winnen.

Momenteel zijn directeuren, intern begeleiders van regulier en speciaal (basis)onderwijs, gemeente en externe zorgverleners aan het onderzoeken hoe de scholen in de wijk Dukenburg kunnen gaan samenwerken, zodat zoveel mogelijk kinderen in hun eigen wijk onderwijs kunnen volgen. De missie is “Geen kind de wijk uit!”.

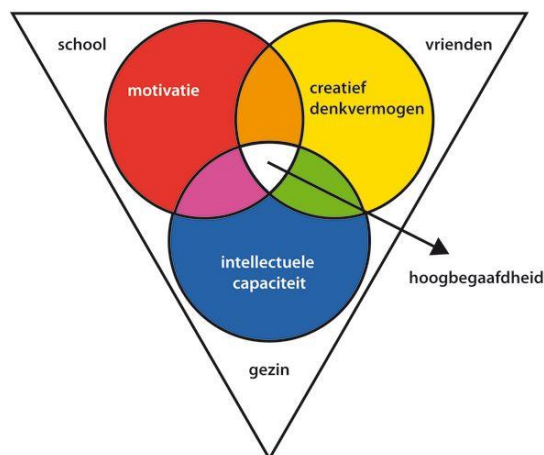
Informatie

Voor verdere informatie over Passend Onderwijs kunt u contact opnemen met de IB-er van school of de site www.stromenland.nl bezoeken. Algemene informatie over Passend Onderwijs kunt u vinden op een speciale site van het ministerie van Onderwijs: en op [www.steunpuntpassendo https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/passend-onderwijs/onderwijs.nl](https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/passend-onderwijs/onderwijs.nl)

3.2.1.3 Meerbegaafdheid: Een vorm van passend onderwijs.

(Hoog) begaafdheid

Het begrip (hoog) begaafdheid wordt aangeduid als een begrip met meerdere eigenschappen. Binnen de (hoog)begaafdheid worden twee groepen onderscheiden. De beschrijving van Mönks wordt als uitgangspunt genomen. Een hoge intelligentie of intellectuele capaciteit ($IQ > 120$) is een voorwaarde, maar niet de enige indicatie voor begaafdheid. Begaafde kinderen hebben het vermogen om op creatieve wijze met vragen, antwoorden en problemen om te gaan. Zij hebben een creatief denkvermogen. Daarnaast hebben ze een goede taakgerichte motivatie en doorzettingsvermogen. De omgeving, vrienden en school spelen ook een rol in hoe bovenstaande eigenschappen tot uiting komen.



De tweede groep leerlingen laat geen hoge prestaties zien op school, maar heeft wel grote intellectuele capaciteiten. Deze leerlingen worden ook wel onderpresteerders genoemd, het is van belang dat deze leerlingen zo snel mogelijk worden ontdekt.

Visie op (hoog) begaafdheid

Op de Prins Mauritschool wordt (hoog)begaafdheid gezien als een begrip met meerdere betekenissen. Aan de ene kant worden (hoog)begaafde kinderen gezien als kinderen die op meerdere vlakken excellent zijn, een goede werkhouding hebben, minder oefening en herhaling nodig hebben en meer uitdaging nodig hebben dan leeftijdsgenoten. Aan de andere kant worden er kinderen mee aangeduid die presteren onder hun niveau, onderpresteerders.

Als school vinden wij het van belang dat niet alleen het IQ meegenomen wordt in de bepaling van (hoog)begaafdheid, maar dat er meerdere factoren meegenomen worden. Op de Prins Mauritschool willen we (hoog)begaafde leerlingen snel signaleren en een onderwijsvorm aanbieden die past bij hun onderwijsbehoeften. We willen ze uitdagen, zodat ze zich blijven ontwikkelen.

Bij groep 1 en 2 hanteren we het begrip kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong. Bij groep 3 t/m 8 spreken we van (hoog)begaafde leerlingen.

Kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong

Binnen de Prins Mauritschool wordt begaafdheid in de kleutergroepen aangeduid als een ontwikkelingsvoorsprong. Hiervoor is gekozen omdat het intellectuele niveau (IQ) pas vanaf 6 jaar betrouwbaar is vast te stellen met een intelligentietest. Daarnaast verloopt de ontwikkeling van een kind onder de 6 jaar veelal sprongsgewijs en is deze ontwikkeling sterk afhankelijk van de omgeving. Een ontwikkelingsvoorsprong kan voorkomen op meerdere gebieden of zich beperken tot één gebied. Een kind met een ontwikkelingsvoorsprong bezit meerdere van onderstaande kenmerken.

- Taalgebruik boven leeftijdsniveau (goede zinsbouw, grote woordenschat)
- Sterk geheugen
- Veel kennis
- Wederkerig spel laten zien
- Nadenkend over levensvragen
- Interesse in letters en cijfers
- Bedenkt creatieve oplossingen
- Nieuwsgierig en stelt vragen
- Leergierig
- Hoge prestaties op taken
- Ziet verbanden
- Intense betrokkenheid
- Maakt tekeningen met meer inhoud
- Rijke fantasie en groot voorstellingsvermogen
- Sterke concentratie
- Onderzoekend
- Groot aanpassingsvermogen
- Minder aansluiting met leeftijdsgenoten
- Motorische voorsprong

Signalering

Op de Prins Mauritschool vinden wij het belangrijk dat kinderen die een ontwikkelingsvoorsprong hebben zo snel mogelijk gesignaleerd worden. Voor het signaleren van kleuters met een ontwikkelingsvoorsprong wordt er een stappenplan gevolgd:

1. De leerkracht signaleert kenmerken behorende bij een ontwikkelingsvoorsprong m.b.v. de gemaakte menstekening, de ouderinvullijst, gegevens uit de warme overdracht en observaties.
2. De leerkracht gaat bij een vermoeden in overleg met de intern begeleider.
3. De leerkracht informeert de ouders.

4. Vaststellen van ontwikkelingsvoorsprong:
 - 1) Signaleringsfase
 - 2) Diagnosefase
 - 3) Uitvoeringsfase
5. Evaluatie met de betrokkenen.

Bij binnenkomst van een nieuwe kleuter via de peuterspeelzaal vindt een warme overdracht plaats door middel van met ouders, peuterspeelzaal en basisschool. Hierin kan een mogelijke voorsprong al te zien zijn.

Door leerkrachten attent te maken op bovenstaande kenmerken van leerlingen, worden zij zo vroeg mogelijk gesignaleerd. Een leerkracht vult binnen zes weken na de instroom van een nieuwe leerlingen een kijkwijzer in. Deze kijkwijzer is gericht op vier aspecten:

- Kenmerken die passen bij de leereigenschappen van een (hoog)begaafd kind
- Didactische prestaties (niet alleen hoge, maar ook in het oog springende prestaties)
- Leergedrag op het gebied van tempo en inzicht
- Sociaal-emotioneel functioneren.

Bij het invullen van deze kijkwijzer moet in acht worden genomen dat deze niet volledig dekkend en objectief is.

Voor groepsgewijze screening wordt er ook gebruik gemaakt van de QuickScan. De leerkracht kan hiermee voor elk van zijn leerlingen bekijken welke kenmerken van begaafdheid aanwezig zijn. De resultaten worden grafisch weergegeven. (<http://www.hoogbegaafdheid-in-zicht.nl/index.php/kenmerken>)

Een andere optie is het maken van een menstekening op de eerste schooldag.

Daarnaast geven de reguliere instrumenten als observaties tijdens het werken met ontwikkelingsmateriaal en kringgespreken, KIIK en het CITO-leerlingvolgsysteem ook signalen [Links SOP zorg 2019 -20123\Procedure meerbegaafdheid in het algemeen.docx](#).

3.2.2 Op schoolniveau

Op verzoek van de leerkracht of op initiatief van de intern begeleider kunnen er kind- of leerkrachtgerichte observaties plaatsvinden. Leerkrachten kunnen aan de hand van de checklist Leerkrachtvaardigheden [Links SOP zorg 2019 -20123\Checklist leerkrachtvaardigheden.docx](#) een hulpvraag formuleren voor de intern begeleider. De checklist geeft tevens evidence based suggesties voor het verbeteren van leerkrachtvaardigheden. Elk schooljaar wordt er op schoolniveau aan een bepaald aspect van de leerkrachtvaardigheden extra aandacht besteedt. Daarnaast lopen er individuele trajecten op verzoek van directie of leerkrachten zelf.

Uit deze specifieke observaties kunnen vervolgttrajecten ontwikkeld worden, o.a. coaching van de leerkracht of aanvraag van externe deskundige hulp voor zowel kind als leerkracht. Structureel vinden er drie groepsbesprekingen plaats tussen de groepsleerkracht en de intern begeleider, waarin handelingsadviezen op kind- en groepsniveau worden verstrekt aan de leerkracht. Tijdens deze besprekingen worden de opbrengsten besproken, het klassenmanagement en de kinderen met een specifieke onderwijsbehoefte. De leerkracht en de intern begeleider breiden de besprekingen zorgvuldig voor ([Checklist voorbereiding groepsbespreking.docx](#))

De intern begeleider plant drie groepsbezoeken per jaar (oktober/november – februari/maart - mei/juni) voorafgaand aan de groepsbesprekingen. Voor de leerkracht is vooraf duidelijk wat het observatiedoel is van de intern begeleider. Dit observatiedoel wordt afgeleid van de schoolbrede ontwikkeldoelen die gelden voor een bepaald schooljaar, bijv. meer verbinden tussen lesdoel benoemen en lesdoel evalueren, meer interactief lesgeven, differentiëren in het stellen van denkvragen (Taxonomie van Bloom: zie afbeelding 3). In schooljaar 2015/2016 worden de groepsbezoeken uitgebreid met flitsbezoeken.



Afbeelding 3

Afhankelijk van de mate van zorg tijdens de groepsbespreking of tussentijds gesignaleerde zorg wordt een leerling besproken in het brede schoolondersteuningsteam, BSOT, (rechterkolom in figuur 1).

Dit is zeker het geval als:

- Een leerling bij herhaling en bijstelling onvoldoende profiteert van de uitgevoerde interventies en/of
- Het ontwikkelingsperspectief niet haalbaar blijkt te zijn en/of
- De onderwijsbehoeften van een leerling niet helder te formuleren zijn en/of
- Er vermoedens zijn van ernstige sociaal-emotionele problematiek bij leerling en/of het gezin.

3.3. Schoolnabije ondersteuning

Sinds schooljaar 2012/2013 werkt de Brede School Prins Maurits met het Brede SchoolOndersteuningsTeam (het BSOT).

3.3.1 Waarom het Brede SchoolOndersteuningsTeam?

Omdat we steeds meer met andere partners samenwerken en we steeds vaker te maken krijgen met een verlengde schooldag, waarbij kinderen gebruik maken van de tussen-schoolse en naschoolse opvang, is het belangrijk dat de brede schoolpartners elkaar op de hoogte te houden en ervaringen uit wisselen omtrent de ontwikkeling van kinderen in de breedste zin van het woord. Daarnaast maken de ontwikkelingen rond de “Verwijsindex” en

de “Meldcode” ([Meldcode bij huiselijk geweld en kindermishandeling.docx](#)) afstemming en communicatie noodzakelijk. Melding van een zorgsignaal bij een officiële instantie kan dan ook een gezamenlijke melding zijn. Wanneer er zorgsignalen zijn, dan is het belangrijk dat de zorg gedeeld wordt en de aanpak gecoördineerd. Het BSOT heeft korte lijnen met het Sociaal Wijkteam en het Regieteam. Deze teams kunnen te allen tijde worden ingezet om de zorg rondom een kind en zijn/haar omgeving te verbreden.

3.3.2 Uitgangspunten Brede schoolondersteuningsteam

Het Brede school ondersteuningsteam is gebaseerd op Handelingsgericht Werken en werkt vanuit de volgende uitgangspunten:

- Preventief werken / vroegtijdige onderkenning
- Integraal werken
- Handelingsgericht werken en arrangeren
- Minder bureaucratie en snelheid van werken
- 1kind–1gezin–1plan
- Ouder/gezin blijft in de regievoering, d.w.z. zij zijn beste kindkenner, verantwoordelijk voor kind en ontwikkeling. School is professionele leerlingkenner
- Thuisnabij
- Lokaal en regionaal

3.3.3 Wie zitten er in het Brede schoolondersteuningsteam?

Inge Heutink	Intern begeleider
Marieke Peereboom	
Leanne Roerade	
Ledia Bagijn	Coördinator Brede School (op afroep)
Chantal Meurs	School maatschappelijk werker
Tineke Deunk	Directeur Brede school
Claartje Smit	Sociaal-verpleegkundige
Guusje Daanen	Onderwijsondersteuner
Op afroep	Leerkrachten
	Pedagogisch medewerkers
	Ouders
	Externe hulpverleners

Wanneer er binnen de Brede school zorg is over een kind, dan is het belangrijk deze signalen direct op de juiste plek neer te leggen, zodat er zo snel mogelijk ondersteuning gerealiseerd kan worden voor het betreffende kind Procedure BSOT ([Procedure voor de aanmelding van een leerling in het BSOT.docx](#)). Leerkrachten doen dat bij de intern begeleider, de directeur of bij de schoolmaatschappelijk werker. Pedagogisch medewerkers van KION leggen deze signalen neer bij de brede schoolcoördinator, Ledia Bagijn. Ook de medewerkers van Tandem hebben Ledia als aanspreekpunt.

Inmiddels zijn er weer diverse studieavonden geweest met de Brede School. Sinds maart 2018 is het Brede school management team en stafleden samengekomen om visie op nauwere samenwerking in de doorgaande lijn te ontwikkelen.

4

Rapportage van de ontwikkeling van kinderen naar ouders.

Inspirerend onderwijs met de juiste interventies/ondersteuning vanuit de onderwijsbehoefte van het kind leidt tot ontwikkeling. Over deze ontwikkeling rapporteren we graag naar ouders. De opbrengsten van de verschillende vakgebieden worden structureel gemeten met methodeafhankelijke en methodeonafhankelijke toetsen. De methode- onafhankelijke toetsen geven een indicatie hoe het kind of een groep kinderen zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde. Wij gebruiken hiervoor de toetsen van het CITO ([Citotoetskalender.docx](#)). De CITO-toetsen dienen gestandaardiseerd te worden afgenomen ([Afspraken citoetoetsafname.docx](#)).

De uitslagen van de CITO-toetsen worden twee keer per jaar weergegeven op het rapport. De resultaten van de methodeonafhankelijke toetsen worden op het rapport weergegeven in de vorm van een bolletjessysteem variërend van onvoldoende tot zeer goed. Per vakgebied wordt een indicatie gegeven van de instructiebehoefte, waardoor de relatie tussen de beoordeling voor een vakgebied en de benodigde instructie helder is.

Op het rapport wordt eveneens informatie verstrekt aan de ouders over de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen, met name de taakwerkhouding en de sociale vaardigheden.

Sinds 2013 is er een nieuw rapport gekoppeld aan Esis-B. Dit rapport wordt twee keer per jaar meegegeven in de tweede helft van het schooljaar. In de eerste helft van het schooljaar vindt er een gesprekscyclus plaats die bestaat uit het oudervertelmoment, het kindgesprek en het voortgangsgesprek ([Formulieren gesprekscyclus kind.docx](#)).

Esis-B is een digitaal leerlingvolgsysteem, waarin administratieve gegevens, registraties en observaties van leerlingen kunnen worden verwerkt.

In schooljaar 2012/2013 is er voor groep 1 en 2 een nieuw observatieregistratie-systeem: 'Kijk' ingevoerd. Uitgangspunten bij dit observatie- en registratiesysteem zijn welbevinden en

betrokkenheid m.b.t. motorisch activiteiten, talige activiteiten, ontwikkelingsmateriaal en beginnende geletterdheid.